

OBSAH

Lidová vyprávění

Sběratelé horácké a podhorácké lidové prosy	8
Kritika pramenů	13
Rozbor pramenů	15
Probírka materiálem	18

ČÁST PRVNÍ

LIDOVÁ VYPRAVĚNÍ Z MORAVSKÉHO HORÁCKA A PODHORÁCKA

I. Od jara do zimy

Májové škádlení	27
Vémeslcci frakaři	28
Hovorný stařeček	28
Všech svatých	29
Ze vzpomínek na staré Velké Meziříčí	30

II. Muzikanti, vy jste svatí, vy přijdete ...

Z újezdské a františkovské minulosti hornické a šumařské	33
Hójesci mozekanti	41
Dyš má člověk žízeň	43
Bratrušínský muzikant Šikula a císař	44
Muzikant Sys	45
O starých muzikantech ze Žďárska	46
Z Fryšavy hudební a muzikantské	47

III. O lidech namyšlených, o »novotářích«, mlsounech, rozmařilcích, chlubilech a nafoukancích

Jak se Honza učil latinsky	50
Študent nad študenta	52
Nový starosta dle politiky	53
Kdo snědl holoubjátka	53
Vo jihlafscky řepě	54
Jak rychtářka protancovala rybník	55
Ženská práca	59
Lvi na dědině	64
O lesoňovické nafoukanosti	70

IV. O lakomcích, skrblicích, mamonářích

Kterak jeden najímal pacholka do služby	71
Mlynář Skrblík	72
Jak byl mynář čertem	73
Pachole u Blatnice	75
Vo původu slajkovských lochů	76
Rodové zkazky Jana Sádeckého z Rotkova	78
Bystřické strašidlo	80

V. *Chytrost nejsou žádné čáry*

Král a jeho dvorní blázen	81
Soused jemnický Svoboda, obyčejně Dudek	81
Mlynář Kobera	82
Chytrý sedlák	83
Uznaná lež	84
Lež nad lež	85
Kmotr Matouš	86
Jak chudý tovaryš vyzrál na nevěrnou ženu, lakotného sedláka a záletného faráře	86
Kdo kam chodil na smetanu	90
Vo kuchařce	92
Vo hajným, co se ud'ál hejkalem	93
Srdnatá děvečka	93
Tři podivné otázky	94
Kde nemůže čert, tam strčí starou bábu	95
Mrkos	97
Jan Skalka z Domanínku	98
Jak Marek Kunratickej svezl baby	99
Jak Marek prodal valacha	99

VI. *Chudí samotáři a podivínové*

Handrés ze Šrámko	101
Posledň póstevňk ho Dokovan	102
Staré kuřák	102
Mexický obrkanonýr — lidový advokát	103
A ještě o mexickém obrkanonýru a lidovém advokátu Řeškovi	105
Strach lékař	107
Jak hrabě Mitrovský prodával Pernštejn	108
Bystřický Kongráf	108
Tři ubohé typické figurky znojenské	109
Heiderosa	110

VII. *Siláci a lidé smělí a odvážní*

Bystřický silák	112
Odvážný námořník	113
Člověk nikdy neví, když se jednoho čechmanta zbaví, kde druhý na něho číhá	113
Kakraholte, ty seš silák jako Honza z Bříšče!	114
Nebylo nad Honzu z Bříšče	115

VIII. *Z časů pánů, drábů a rychtářů*

Z Paměti Jana Růžičky, rectora jaroměřického	118
Nezdárný syn	119
Socha anděla u Myslibořic	119
Rybář a strážce dveří	120
Tři rychtáři	121

IX. *Z dob válek*

Skála Justinka za Přístpem	122
O Prajzech	122

X. Když se stavěly železnice

Velkomeziříčská železnice	126
Z dob, kdy se stavěla horácká železnice	126

XI. Ze starých řemeslnických pamětí

Poslední bystrický soukeník	128
Ze staré Bystřice	129

XII. Z hornických a dělnických pamětí

Roudnické doly	133
Ze starých dělnických pamětí	135

XIII. Městské a maloměstské historky

Jihlavské historky	140
Vo kardě	141
Velkomeziříčské jezero	142
Po činu zlá rada	146
Slavná volba starosty, která skončila neštěstím	147
Z veteránského komanda	148
Proč posypávají ve Vel. Meziříčí cestu na hřbitov	148
Ze starých lékařských zkazek	148
Bystřický první radní	150
Páni z prýmků a tkaniček	151
Pan Hirš	152
Na bystrické Cabandě	153
Roženečtí Blažíčkové	154

XIV. Ze staré školy

Povedené kantorské kvarteto	155
Z úřední korespondence ostrovačického učitele Nespěváčka	155
Z Deníku Jana Evangelisty Kypty	157
Historky ze života starých horáckých učitelů	160

XV. Dodatek o všem možném a různém

Sedlák z Řečice	161
Zdraví bez pohodlí	161
Jak daleko to ten chlást přivodí	161
Jaká čest je bejt starostem	162
Podivný zápis a nápis	162
Povedené hodiny	162
Podivuhodně veliký novorozenec	162
Podle oslavanských not, podle těch se zpívá!	163
Povedený veksl	164
Svatý s deštníkem	165
Vo steklý kozi	165
Na besedě	165
O plenkovickém rybolovu	166
Podivná příhoda	170

ČÁST DRUHÁ

LIDOVÁ VYPRÁVĚNÍ ODJINUD Z MORAVY, JEJICHŽ ZLOMKY A VARIANTY SE OBJEVUJÍ NA ZÁPADNÍ MORAVĚ

O stařečku rybáři	175
Koza a větrník	179
Jak kluci podpalovali sopku	183
Jak jel hajný na jelenu	187
Jak čert polekal čerta	190
Jak se strýc Nebojsa polekal	195
O místě, jež nepatřilo nikomu	205
Jak basista hrál vlkovi	211
Jak lenoch potrestal lenocha	217
O Apolence tanečnici	219
O moravském obru	225

ČÁST TŘETÍ

LITERÁRNÍ ZPRACOVÁNÍ LIDOVÝCH VYPRÁVĚNÍ

Stařeček Vondruška	231
Pošetilí	233
Samotář	238